

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VII. Secundum argumentum. Defenditur γνησιότης duorum primorum capitum Lucae, adversus Marcionem & Johannem Bodinum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

sine virili congressu in lucem editus est. Non abs re erit priscam huc asserre historiam, quam ex traditione ad sua tempora propagatam narrant Origenes & Basilus. Fuisse tradunt in Templo locum, quo solis virginibus pateret aditus, exclusis reliquis quæ thorum virilem fuissent expertæ; illuc ingressa Maria Virgo jam Jesum enixa cum arceretur, atque ad mulieres ablegaretur, intercessisse Zachariam, quominus illa loci dignitatem amitteret; qua re offensos Judæos Zachariam interfecisse, vel quod in Templo inter virgines mulierem contra jus fasque consistere pateretur, vel quod feminam jam filio auctam, virginem haberi vellet. Traditioni huic tantum tribuetur si dei unusquisque, quantum volet, eam certe à gravissimis Auctoribus memorie proditam prætermittere piguit. Longe etiam minor est apud me traditionis alterius auctoritas, quam refert Suidas, è vetustis, ut ipse ait, Judæorum commentariis Tiberiade servatis exceptam; Jesum nempe Dominum in Sacerdotum numerum fuisse coopratum aliquando; cumque ipsius, patris item ac matris nomina in codicem de more essent referenda, matrem ad ea ex ore ipsius cognoscenda accitam, suum quidem ac Filii dedidisse nomen, patrem vero Deum ipsum indicasse, quippe quæ Filium ilibata virginitate, Spiritus sancti afflatu peperisset; & integritate demum ipsius testibus idoneis, accuratoque examine comprobata, non alium patrem quam Deum vivum codici fuisse adscriptum. Hæc temere admitti nolumus, narrante præsertim Suida, levissimo scriptore: nam Jesus Juda prognatus inter Sacerdotes, qui Levitici generis erant, admitti haudquaquam potuit. Respondet quidam apud Suidam, mistum fuisse genus Josephi patris Jesu: sed frustra; ait quippe Paulus ea tribu oriundum esse Christum Jesum, de qua nullus altar: præsto fuit: manifestum esse enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster; in qua tribu nihil de Sacerdotibus Moyses locutus est. Adde per Leviticam matres in tribum Juda insertas, non eam fieri miltionem generis, ut quis inde procreatus possit Levita censeri. Scitum est enim Ebraici juris, in Thalmude sæpe traditum, familiam maternam, neque appellari familiam, neque esse, & deficiente mascula prole, superstitionibus licet filiabus, genus interire.

Orig. Tract. 16. in Matth. Basil. De hum. Christi gener.

Suid. in Ierosol.

Ebr. 7. 13, 14.

VI. At futile est quod objicitur ex his verbis Epistolæ ad Galatas: *Misit Deus Filium suum factum ex muliere*: ἠποστόλον ἐκ γυναικός. Quasi Paulus postremam hanc dictionem eo sensu adhibuerit, quo Virgini opponitur: quemadmodum & in priore ad Corinthios palam adhibuit dicens: *μηκέτι εἶμι ἢ γυνὴ ἢ ἢ παρδύ*. At res aliter se habet; nam sexum tantum & naturam denotat ea vox priore loco, ut & alias sæpe, & ad integras vitiatasque feminas ex æquo congruit. *Naturale vocabulum est femina*, inquit Tertullianus: *naturalis vocabuli generale mulier: generalis etiam speciale virgo, vel nupta, vel vidua, vel quot etiam ætatis nomina accedunt*. Quorum hæc sententia est, dictionem *Femina*, hominum & brutorum esse communem; dictionem *Mulier*, generalem esse, & ad virgines, nuptas, & viduas pertinere. Quod probat subinde ex his secundi capituli Genesios: *Et edificavit Dominus Deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem, & adduxit eam ad Adam*. Illic enim Eva *mulier* appellatur, Ebraice *חַוָּה*, Græce *γυνή*, priusquam Adamo traderetur. Probat & ex Gabrielis salutatione; nam cum conceptum Mariæ & partum salva virginitate sponderet, ait nihilominus, *Benedictus tu in mulieribus*. Observatum est etiam Grammaticorum filiis, Græcam vocem *γυνή*, ut & Latinam *mulier*, naturam simpliciter nonnumquam significare. Utrumque vocabuli intellectum optime distinxit, ut reliquos taceam, Eustathius, cum alibi, tum præcipue in hunc versum Odysseæ, è Rhapsodia χ.

Reselluntur argumenta Adversarium.

Primum argumentum. Gal. 4. 4. 1. Cor. 7. 34. Tert. De virg. veland. c. 4.

Gen. 2. 21.

Luc. 1. 28.

δμῶσιν ἢ γυναῖξι παρδύλαξεν βιάως, ἀπὸ τοῦ ἑσθίου ὑπεμνάδα γυναῖκα. Cum mulieribus autem ancillis vi concumbebatis, Meique viventis ambiebatis mulierem.

γυναῖκες, inquit, ἐστὶν δμῶσι, κατὰ τὸ φύσι σημασίον ἢ γυναικός, ἢ οὐκ ἐστὶν ἀνδρῶσι ἐπιθεῖς ἢ εὐθὺς ἐκ τοῦ ὑπεμνάδα γυναῖκα, τὸ ὑπὸ ἀνδρὶ λέγει. *Mulieres ancillas dicit, juxta id quod natura significat Mulier; nempe, homines feminas. Continuo autem subjungens, Ambiebatis mulierem, eam notat quæ est sub viri potestate. Mulierem vero Plautus vocat in Curculione, quam proxime virginem dixerat. Et in Pœnulo sic filias suas virgines Hanno compellat: Adverte animum, mulieres. Cicero in oratione De prætura urbana, Philodami Lampfaceni filiam, quæ cum patre habitabat, propterea quod virum non haberet, mulierem sæpius appellat. Ulpianus quoque Jurisconsultus libro quadragesimo quarto ad Sabinum ait *Mulieres omnes dici, quæcumque sexus feminini sunt*: & libro primo ad edictum Edilium Curulium, eam quæ propter corporis vitium mulier fieri non possit, *Mulierem* tamen appellat.*

Plaut. Curcul. Act. 1. Sc. 3. v. 64, 69. Plaut. Pœn. Act. 1. Sc. 4. v. 81. L. Argumento. D. De auro legato. L. Quæritur. D. De ædilitio edicto.

VII. Nec incastigatam dimittemus Johannis Bodini calumniam, qui in quinto libro De abditis rerum sublimitium arcans, ex Judæi persona, duo priora Lucæ capi-

Secundum argumentum.

*Defenditur
γινώσκεις duo-
rum primo-
rum capitulum
Lucæ, adver-
sus Marcio-
nem & Johā-
nem Bedi-
num.*

ta, in quibus splendidissimum extat virginitatis Mariæ testimonium, germana ac legitima esse negat; hoc argumento, quod tertii capitis initium operis totius exordium esse videatur; præfixa nimirum notatione temporis, unde ordo sequentis historiæ proficiscitur, quemadmodum ab Auctoribus sacris plerisque scripta sua ordiantibus factum est. Fuit ea quidem Marcionis terribili Hæretici sententia, multas inesse corruptelas & vitia Evangelio Lucæ, quod unum tamen repudiatis cæteris admittebat. Depravatum id quoque Helvidius credidit. Cum pleraque autem falsitatis suspecta habebat Marcion, tum præcipue priora duo capita, sic tanquam infinceras partes recidebat. Cujus opinionis cum rationes nullas, vel valde infirmas proferret, ut ex *Ἐπιφάνειου* Origenis Dialogo contra Marcionistas intelligitur, sola sua temeritate fretum id attentasse apparet. Quam vero dat Bodinus, petitam ex notatione temporis, quæ capiti tertio præfixa est, ficulneam prorsus esse vel hoc ipsum, quo utitur, Auctorum sacrorum exemplum manifeste arguit. Solent enim illi mediis quoque suis descriptionibus temporum notationes inferere. Unde si quis colligat antecedentia esse supposita, risum movebit. Nec aliter sane constare possunt rerum præteritarum historiæ, nisi descriptæ res temporibus commode dividantur. Quid quod Regum & Paralipomenon libri, nullis præmissis temporum notis, subinde tamen procedente narratione certis distinguntur temporum cardinibus. Adde tertium caput Lucæ ab his inchoari verbis: *εἰς ἑστὴν ἡντικαθεύξατο*, in quibus particula *ἡ*, connexum esse indicat cum superioribus. Nam quod regerit Bodinus, facile ei fuisse, qui duo priora supposuerat capita, & hanc particulam in tertium intrudere, inane est; quippe quam repræsentent vetustissimi codices, & interpretationes antiquæ, si unam Æthiopicam excipias, quæ cum ad Græcum & Syrum exemplar sit expressa, in quibus ea compareret particula, interpretationis id esse vitium fatendum est. Eodem præterea tertio capite virgine matre natum esse Jesum satis ostendit Lucas, cum ait: *Descendit Spiritus sanctus corporali specie, sicut columba, in ipsum, & vox de celo facta est: Tu es Filius meus dilectus, in te complacui mihi. Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut parabat, filius Joseph: quæ declarant Josepho natum eum non esse, nec alium ipsi patrem tribuunt, quam qui clara voce de celo missa prolem suam ipsum esse fallus est. Ac mihi quidem cogitanti, quasnam maxime ob causas priora hæc duo capita ressecanda esse Hæretici illi censuerint, quos dixi, hæc mihi præter alias veri quoque similis visa est, quemadmodum à Johannis missione & baptismo initium capit Marcionis Evangelium, nec aliunde inchoandum illud Lucæ absurde eos collegisse. Verum si quis librorum amborum inter se configat exordia, non leve discrimen deprehendet. Marcus quippe *ἡ ἀρχὴ τῆς εὐαγγελίας* operi suo præfixit: *Initium Evangelii Jesu Christi, Filii Dei*; quo totius libri series præmonstratur & promittitur. Tum postquam de Johannis baptismo paucis disseruit, deque ipsius concionibus, quibus de instante Christi adventu & *ἐκκρομίσια* populum commonefaciebat, statim subjicit: *Et factum est in diebus illis, venit Jesus à Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Johanne in Jordane. Quæ recte sane & ordine procedunt. At de Lucæ Evangelio si duo priora capita detraheris, nihil de Jesu, ad quem tamen unum totum hoc Evangelium pertinet, præfatum Lucam reperies, sed ejus mentionem velut obiter & aliud agentem injecisse. Factum est autem, inquit, cum baptizaretur omnis populus, & Jesu baptizato, & orante aperitum est cælum. Quæ cum de viro historicæ artis haudquaquam imperito, ut Evangelium hoc & Acta Apostolorum indicant, existimare non liceat, omnino dicendum est, jam ante ipsum Christi Jesu, in primis nempe duobus capitibus meminisse. Denique vel ex Actorum Apostolorum exordio, quo Theophilum compellat Lucas, judicare possumus eandem in Evangelio præmittendi quoque exordii rationem tenuisse. Quod si exordio Evangelii *γινώσκεις* sua constet, constabit utique & sequentibus duobus capitibus.**

Luc. 3. 22, 23.

Marc. 1. 1.

Marc. 1. 9.

Luc. 3. 21.

CAPUT IX.

Jesus natus Bethlehemi.

MICH. 4. 8, 9. *Et tu, turris gregis, nebulosa filia Sion usque ad te veniet: & veniet potestas prima, regnum filia Jerusalem. Nunc quare mærore contraheris? numquid rex non est tibi, aut consiliarius tuus periit, quia comprehendit te dolor sicut parturientem?*

MATTH. 2. 1. *Cum ergo natus esset Jesus in Bethlehem Juda . . . congregans (Herodes) omnes Principes Sacerdotum, & scribas populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei, In Bethlehem Juda; sic enim scriptum est per Prophetam:*